

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**

A kiadónálban átvéve:  
 Egyszerre — 10 kor.  
 Negyedévre — 4 „  
 Helyben házas kérvényre:  
 Egyszerre — 20 kor.  
 Negyedévre — 8 „  
 Vidékre postán szállítva:  
 Egyszerre — 24 kor.  
 Negyedévre — 8 „

# TISZÁNTÚL

## POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a hét és a hét napot kivételével.

Érkezési és kiadási hely:  
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszaadja a kéziratokat vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Belföldi és külföldi hirdetések a kiadónálban intézendők.

Egyes mások ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 10.

### Politika a városházán.

(—a.) A felirati és kérvényezési jog, mely törvényhatóságainkat megilleti, kétségkívül becsülendő, értékes dolog, mely veszedelem idején jó szolgálatot tehet még a nemzetnek, de törvényhatóságaink adminisztrációjára károsan hat, mert ennek a révén betolakodik tanácskozási termeinkbe a politika s vele együtt a politikai pártszervevény, mely lehetetlenné teszi az adminisztrációs ügyeknek tárgyilagos elintézését.

Nem kell messzire mennünk például. Nagy-Várad város közgyűlése tegnap két óra hosszat nem foghatott hozzá a napi-rendre tűzött tárgyak megvitatásához a politikai természetű interpellációk özöne miatt. A tárgysorozatból nem kevesebb, mint 9 politikai természetű. S még csak hagyján lenne, ha csak olyanok lennének, mint p. kormányváltás bejelentése, Deák Ferencz ünnepély, Rákóczy hamvainak hazaszállítása stb., — a melyeken könnyen, vita nélkül át lehet siklani, — de van olyan átirat, (Szepes megyéé), a melyik a választói jog reformját sürgeti, van olyan indítvány, a melyik a belügy-miniszter egyik ex-lexes rendeletének (virilisek összeírása) végrehajtását megtagadni akarja, van a melyik a belügy-miniszter rendelete ellen akar felírni és végre (ezt ugyan elhalasztották), a melyik a nemzeti jogok teljesítését sürgeti.

Mindez egyetlenegy közgyűlés tárgysorozatából van kikapva. Elképzelhetni, mi jut ilyenek után a városi ügyek tárgyalására.

A ki ismeri a mi közgyűlésünk izgatott hangulatát, a ki tudja azt, hogy nálunk még a szoros értelemben vett városi ügyeknél is a pártpolitika dominál, annak fogalma lehet róla, hogy mily keveset lendített a tegnapi közgyűlés városunk elhanyagolt ügyein.

Még e mellett más városok — azt hiszem legalább — könnyen átesnek az ilyen politikai természetű ügyek tárgyalásán. Mindegyik elmondja a maga véleményét, tiszteletben tartja a másét s a többség megszavazza a határozatot. Nálunk azonban a pártpolitika szemüvegén át néznek mindent s a pártszervevény hangján tárgyalnak mindent.

Az egyik szabadelvű párti városatya egy ártatlan közbeszólás formájában valami megjegyzést tett tegnap a főkapitány

magatartására. Egy másik szabadelvű párti nyomban ráförmed, hogy csak nem fog szabadelvű párti léte a főkapitány ellen szólani?! Mintha a főkapitány csak a szabadelvű pártnak lenne a főkapitánya és nem az egész városnak. Ez csak egy tünet, de jellemző tünet.

És peccatur intra muros et extra. Az ellenzék is éppen olyan pártszervevény-lével tárgyal és támad mindent, mint a kormánypárt és a pártszemponthoz beviszi olyan kérdésekbe, a melyektől már csak politikai eszélyességéből is távol kellene tartani a pártpolitikát.

Mikor az obstrukció tüze a legnagyobb erővel lángolt fel a parlamentben, ugyanakkor Pestvármegye székházában egyhangulag követelte a megyei közgyűlés a nemzeti jogokat az egész vonalon. Még a főispánnak sem volt egy szava sem ellene, mert az indítványban nem volt semmi pártszínezet, egyszerűen állást foglaltak a nemzeti jogok mellett, a melyeket mindenki óhajt.

Azóta nemcsak törvényhatóságok, hanem tisztán szabadelvű párti gyűlések is szerte az országban csatlakoztak a hasonló tárgyú és színezetű debreczeni körirathoz. És Nagy-Váradon nem történhetik ilyesmi; nem mintha elleneznék a nemzeti követelményeket, hiszen minden magyar érzésű és gondolkodású ember óhajtja azokat, hanem mert pártszínezetű az indítvány, pártvezér nyújtotta be azt s így annak sikerét nem akarják előmozdítani azok, a kik nem tartoznak a párt hívei közé.

Es emellett annyi szenvedélyt kavart fel az ilyen izgatott tárgyalás, hogy annak a nyoma sokáig ott marad a lelkekben, lehetetlenné teszi a városi ügyek nyugodt megvitatását, sőt zavarja még a társadalmi érintkezést is.

Nem való a politika a városi közgyűlési terembe, legalább nem a miénkbe. Ossze kellene fogniok a városatyáknak, hogy közös akarattal kimélik meg a politikai pártszervevény hangjától legalább az új városi székháznak disztermét, hova két hónap múlva vonulnak be a városi törvényhatósági bizottság tagjai.

### A válság.

A válság ma teljesen stagnációba jutott. A király már nincs Budapesten és 20-ika előtt nem is tér vissza oda. Ezzel szünet állott be a válság személyes részében és legfeljebb annyit jelezhetni, hogy gróf *Andrássy*

Gyula jelöltsége felett az akták még nem zártak végleg. Tény, hogy Széll öt újból ajánlotta, de a király még nem nyilatkozott az ajánlásról. A tárgyi rész tegnap nem mehetett előre, mert a számottevő politikusok szintén távol vannak és így nem lehet tudni, hogy a kormánypárt részéről felvetett *pártközi értekezletnek* mi lesz a sorsa. Gróf *Ap-ponyi* Albert ugyan Budapestre érkezett az interparlamentáris kirándulókkal, de tegnap csak vendéglátó gazda akart lenni és nem foglalkozott politikával; *Wekerle* elutazott — egyelőre Dánosra; — *Kossuth* Ferencz Tátrafüreden van és onnan csak szombatra érkezik hazra; *Széll* még nem érkezett vissza Rátót-ról; *Zichy* János fejérmegyei birtokán van; *Barabás* Béla Kubik Bólánál vizitel; *Polonyi* Géza nyitramegyei birtokán tartózkodik és a többiek is szerte-széjjel vannak, úgy hogy a tegnapi délelőtt során nem törtéhetett semmi döntő, de még előkészítő lépés sem; a délután az interparlamentáris vendégeké volt, úgy hogy a tegnapi nap teljesen meddő volt. Eddigél csak a szándék van meg, hogy a király visszatérteig vagy általában tisztázzák a helyzetet, vagy legalább a kormánypárt szénáját hozzák annyira rendbe, hogy valahára valaki legalább kabinetalakításra vállalkozzék.

### Esperanto.

Az Esperanto olyan, mint a Volapük, de mégsem Volapük. Világnyelv akarva lenni, de még kávésnéni-nyelv sem lett belőle; ebben megegyezik a Volapükkel. Ellenben különbözik abban, hogy mindefféle nyelvből vesz magába egy-két szót s így csinál egy bábeli szókincset; a magyarból is belekerült ez a szó: *zab*.

Hogy honnan jut eszünkbe ez a furcsa kis nyelv? Hát a Budapesti Hírlap egyik cikkének az olvasásakor.

A katonai kérdések úgy összegabalyították a politikusokat, hogy a komoly B. H. is elvesztette a lába alól a földet, vagy a fejéből valamit, tegnapi számában *Kibontakozás* cím alatt leközlött egy vezércikket. Irta: »Egy jóakaratu szemlélet«.

Sejtelmünk sincs róla, honnan szemlélődik ez a jóakaratu ur, de udvariasságból nem is kutatjuk. Elég idetenni szemlélődési eredményét, a mely szerint a magyar ezredekben kettős vezényleti nyelvet óhajt: magyart és németet. Nem alternative, hanem egyszerre, együttesen, olyasformán, hogy — katonai nyelven szólva — a magyar vezényszó volna az *Aviso*, a német a *Commando*. A magyar szóra figyelne a baka s a németre dolgoznék.

Fel is hoz a cikk pár példát s e szerint így hangzanék pár vezényszó: Jobbra át rechts — *um!* Vigyázz habt — *Acht!* Feküdj — *nieder!*

Valóságos Esperanto. Vannak azonban e rendszer szerint cifrább, öles vezényszavak is, mint pl: Kettős rendek jobbra át Doppelreichten rechts — *um!* (Szusz kell ide, amelyik bírja!) Van szebb is: Tüzelni, cél a fehér ház, hat-

### Az őszi újdonságok megérkeztek!

**Róth M.** utóda

kalap és uri divat üzletébe.

Férfi- és fiú fehérneműk óriási választékban és méret szerint is a leggyorsabban készíthetők.

Férfi, női és gyermek czipők kizárólag a legjobb készítmény. Egyedüli raktár a világhírű *Fowues* angol gyártmányú női és férfi keztyükben.

száz (t. i. lépés), első sor térdelj, kész, schies-  
sen, das weisse Haus, sechshundert, erstes Glied  
kniel — fertig! Ez egy vezényszó! S akad még  
hosszabb is!

En vezényelnék — de a vezényszó végét  
csak az unokám érné meg tisztes korban.

A cikkíró persze eleget akar tenni a kecs-  
kének is, a káposztának is. De mit csinálna  
Horvátországban? Ott bizonyosan meg akarná  
óvni a magyar, a német, meg a horvát nyelv-  
vet is — hogy ebből micsoda háromszínű vég-  
telen vezényszó kerekedjék, annak a jóakaratu  
szemlélő a megmondhatója!

Már hiszem aki nem is volt katona, az is  
sejtheti, hogy az ilyen vegyes felvágott vezény-  
leti nyelvnél ezerszer jobb a tiszta német kom-  
mandó. Hogy tovább menjünk: az a hegyi oláh  
vagy tót hogy tanuljon meg kétféle vezényszót,  
mikor egyet is éppen hogy bele lehet biztatni?

Határozottan aggódnunk kell most már a  
magyar vezényleti nyelv sorsa fölött. Az efféle  
Kibontakozás csakugyan kibontakozás a — jó-  
zanságból.

### Pozsony város a katonákért.

Pozsony szabad királyi város legutóbbi köz-  
gyűlésén *Dvorák* Károly kereskedő indítványára  
a törvényhatósági bizottság egyhangulag kimon-  
dotta, hogy a harmadik esztendőzt szolgáló ka-  
tonák szabadon bocsátása ügyében feliratot in-  
téz a parlamenthez s egyben sajnálatát fejezi  
ki a hadvezetőségnek e közgazdaságilag káros  
intézkedése felett. A feliratot pártolás végett  
megküldik Magyarország valamennyi törvény-  
hatóságának.

### Szabadkőműves humanizmus.

Párisból jelentik: A szabadkőműves kor-  
mány olyan kegyetlenkedése került napfényre,  
a mely miatt pirulniok kell a francziáknak a  
művelt világ előtt.

Volt a franczia Mária-kongregáczióknak  
mintegy 6000 tagja, 6000 férfi, akik mind az  
ifjuság nevelésének szentelték legjobb tudá-  
sukat. Most, hogy feloszlatták a kongregációt,  
mindenik rendtagra más és más sors várt.

Körülbelül 2000-en elhelyezést találtak  
külföldi rendházakban, nagy rész világiasította  
magát s így folytatja az ifjuság nevelését;  
volt azonban egy nem csekély töredék: bete-  
gek, aggok, a kik sem külföldre nem mehet-  
tek, sem pedig mint világiak működésüket to-  
vább nem folytathatták.

A boldogtalannak nem volt mit ten-  
niük, összeverődtek tehát néhányan Beaucamps-  
ban s megpróbálták az aggok és a betegek  
egymásnak megkönnyebbiteni a halálra való  
várakozást.

És a míg várták, megjött a nem-várt:  
megjött a »humánus« Combes, a szabadkőmű-  
vesek fennem magasztalt eszményképe s el-  
rendelte, hogy az utcára kidobott szerencsét-  
leneket utolsó rejtékhelyükről is *katonai erő-  
vel* kell szétvívni. A franczia hadsereg a fel-  
adatot fényesen megoldotta.

A pogány Róma úgy igyekezett megsza-  
badulni fölösleges beteg lakóitól, hogy hajóra  
rakta őket aztán a hajót elstüllesztette.

Ugy látszik, semmi új sincs a nap  
alatt.

### TAJÉKOZTATO.

Szept. 27. Katholikus legényegylet szüreti mulatsága a  
Fekete Sasban.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-  
park) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10  
órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csü-  
örtökön d. u. 8-10 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

## Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Mindenki arra gondolt, hogy a különféle  
politikai tartalmú indítványok keltenek zajos  
vitát, s kitűnt, hogy a július 12-iki véres be-  
számoló még mindig élénken él a keblekben.  
Tegnap kipattant a szikra egy közbeszólásból  
s erős tűz gyult ki, amely nem akart volna  
lecsillapulni.

Már erősen besötétedett, mikor még min-  
dig az interpelláció járta.

Este fél 8 óra utánig tárgyalták a poli-  
tikai színezetű indítványokat, de a többség  
egyiket sem fogadta el. *Halász* Lajos a mó-  
dosítással egészen kiforgatta eredeti jellegéből  
s így egyhangulag el is fogadták a se hideg,  
se meleg indítványt.

Az ügyek nagy része ma délutánra  
maradt.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Dr. *Beöthy* László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Bozóky Béla, Hlatky Endre, dr. Hoványi  
Géza, Nozák Rezső, Óváry Lajos, Rácz Mihály,  
dr. Stocker József, Szokoly Tamás, dr. Várady  
Zsigmond, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Czeg-  
lédy Jeremiás, Déry János, dr. Grósz Menyhért,  
dr. Halász Lajos, dr. Kecskeméti Lipót, Mihelyi  
Adolf, Milibák József, dr. Radó Ignác, dr. Sar-  
kadi Lajos, Stern Hermann, dr. Vuoskics Gyula,  
Feldman Izidor, dr. Friedländer Sámuel, Gábel  
Jakab, Kurländer Ede, Reismann Mór, Weisz Mór,  
Bognár Sándor Deutsch K. I., Füchsl Mór, Frankl  
Lázár, Friss Zsigmond, Gutmann József, dr. Kazay  
Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Léway  
Zsigmond, Ländler Ferencz, Molnár Lajos, Müller  
Salamon, Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán,  
Révész Jakab, dr. Schweiger Ede, Ternyei Antal,  
Rimler Károly, Bordé Ferencz, Eleméry Ferencz,  
Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos,  
Lukács Ödön, Dús László, Tóth Marton, Sztaril  
János, Szántó Lajos, dr. Baróthy Akos, Kőszeghy  
József, Lakos Lajos.

A közgyűlés megnyitása után *Bordé* Fe-  
rencz főjegyző felolvasta

### a polgármester jelentését

a közigazgatás augusztus havi állapotáról. A  
főbb adatokat már közöltük.

Részvétellel emlékezik meg a jelentés dr.  
*Hoványi* Ferencz ny. városi főorvos elhunytá-  
ról s indítványozza, hogy az elhunyt érdemei  
és a törvényhatóság részvéte jelezhető nyel-  
vű írtatassék. Bjelentéssel kapcsolatban, hogy a  
gyászbeset alkalmából dr. *Hoványi* Géza  
200 koronát adományozott a városi árvaház  
céljaira.

A jelentést elfogadták.

### Interpellációk.

A polgármesteri jelentéssel kapcsolato-  
san egész sereg interpellációt terjesztet-  
tek elő.

*Pekánovits* Imre az építési utca vonalak  
tervezetének elkészítését sürgeti. 25 év óta  
hangoztatják már ennek szükségét, de a dolog  
egy hajszállal sincs előbb most, mint akkor.  
Kifogásolja, hogy a Szent László hid magas és  
így a színház és városnéző el van ülve mel-  
lette. A hidat lejjebb kell szállítani. — Sür-  
geti továbbá Széles-utczá-ál a 3-ik hid ki-  
építését. Ott van az állatvásár. Foglalkozzék a  
kérdéssel a tanács.

Dr. *Várady* Zsigmond a közrend és köz-  
csend érdekében szólal fel, a kr. jezáros lap-  
kat árusító rikkancsok ellen. Híve az újság  
elárúsításának, de azt csendesen, a jóízűs ha-  
tárai között gyakorolják. Kéri, hogy a tárgyb-  
an a főkapitány intézkedjék. — Majd a közeg-  
ség és közbiztonság érdekében szól. Szerdán-  
este, mint olvasta, verekedés volt a Szent  
László-téren. S abadságot, de nem szabad-  
ságot óhajt és rendet. Vért nem akar többé  
láttni. A szerdai verekezésnek értelmi szer-  
zője van. (Z. j. Közbeiktatások: Hát a július

12-ikinek!) Kitér a közbeszólásra. A 48-asok-  
hoz fordul. Kéri, hogy követeljék bármely gyű-  
lésen, ahol verekedés van, hogy a rendőrség  
ne tekintsen pártszempontokat. (Zaj. Oriási  
kiabálás.) Ne legyen a főkapitány tekintettel  
arra, hogy az értelmi szerzőnek van újságja  
vagy pártja, hanem verjék szét a verekedőket.  
(Z. j.) A főkapitány ne csak arra törekedjék,  
hogy néhány szegény embert letartóztassanak,  
hanem kutassa ki az értelmi szerzőt. Rend-  
kívüli eszközökkel is lépjen fel, hogy megaka-  
dályozza a népnek a verekezésbe kergetését.  
— Végül az általános csatornázást sürgeti. E  
tekintetben javaslatot terjeszszem be a ta-  
nács s ne ijedjék meg a pótdadó emelésé-  
től sem.

*Szokoly* Tamás szintén a szabadosság el-  
len van. A rendőrségnek kötelessége elnyomni  
minden zavart. A július 12-iki eseményeket  
hozza fel. (Oriási zaj, láрма.)

Elnökölt *főispán* figyelmezteti *Halászt*,  
hogy ne tegye a közgyűlés termét olyanná,  
hogy ő a rendet ne tarthassa fenn. Rendet kér.

*Szokoly* Tamás rámuat, hogy a július  
12-iki botrányról előre informálta a főkapi-  
tányt s kérte, hogy vegye elejét a bajnak, de  
a főkapitány guanyó odott, s minden közbelépést,  
preventív intézkedést megtagadott. Oriási zajban  
sorolja fel a véres beszámoló előzményeit és  
lefolyását. A rikkancsokra vonatkozólag ma-  
gáévá tette a dr. V. Zs. által elmondottakat.  
— Végül kifogásolja, hogy a szakbizottsági  
tagok a gyűlés napján kapják a meghívókat  
kézhez s így nem oszthatják be idejüket s el-  
maradnak az ülésekről. Legalább 3 nappal  
előbb küldjék szét a meghívókat.

Dr. *Kazay* Kálmán helyteleníti, hogy az  
új városház tornyán csak az Olaszai felől levő  
óralapot akarják kivilágítani. Vagy mind a négy  
oldalt, vagy egyet se világitásanak. — Felhívja  
a polgármester figyelmét a villamos telepről szóló  
szabályrend-let-tervezetre, amelynek egyes sza-  
kaszai ellentmondanak. Ennek kiigazítását kéri.  
— Sürgeti ő is az általános csatornázást. — A  
július 12-iki véres beszámolóval kapcsolatban  
dicséri *Wenderinsky* százados tapintatos eljár-  
ását, a melylyel megakadályozta a verekez-  
ést. — Rátér a rendőrségre, ahol nincs rend.  
A f-jétől büzlök a hal. A Fő utcán betörők  
járnak; a városban sok a koldus; a piac mé-  
reg drága. Ezekre felhívja a rendőrkapitány  
figyelmét.

*Gábel* Jakab a gyakori tüzekről emlékezik  
meg s panaszkodik, hogy mily rettegetésben van  
a lakosság azon rész, ahol nincsen vízvezeték.  
Nyugtassa meg a polgármester a közönséget,  
hogy mikor bővítik ki a csőhalózatot az egész  
városra. — Az utcák tisztítása ellen is kifogás  
van. Egyes gyárakból a szemetet nyitott  
kocsin viszik s elszórják.

Dr. *Halász* Lajos az iránt intéz kérdést a  
polgármesterhez, hogy a vízvezeték kiterjesz-  
tésének ügyét miért nem terjesztették be a  
mai közgyűlés elé?

### A szabadelvűpárt védelme.

*Hlatky* Endre válaszolni óhajt a július  
12-iki események alkalmából a szabadelvűpárt  
ellen felhozott vádakra. A július 12-iki véres  
eseményeknek legkevésbé örvend. Barabás azt  
mondotta, megkérde választónak véleményét.  
Tisztelt a mások véleményét, de viszont ő is  
elvárja ezt. A szabadelvűpárt szükségét látta,  
hogy elmenjen a Barabás beszédére s ott fel-  
szóaljon. B csül-tére mondja, hogy a szociál-  
istákkal nem érintkezett, aki ezt állítja, hazu-  
dik. A Csarnokban nem pártgyűlés volt s azon  
nem párttagok is megjelentek. Felőbb utasi-  
tásra semmit sem tett k, hanem csak meggyő-  
ződésből. Ne hányjanak egymásnak szemére  
semmit. Tulbuzgóságból lehet hiba, de minden-  
kit egy cél vezet: a haza ügye. (Tetszés).

*Szokoly* Tamás személyes kérdésben szól.  
Fátyolt vetnek a történetekre, de a bűnösök ve-  
gyék el a büntetésüket.

### A polgármester válasza.

*Rimler* Károly polgármester válaszolt az  
interpellációkra. Az utca szabályozási tervek

a közgyűlés által meghatározott időre elkészülnek. A 3-ik vashíd kérdése közelebb tárgyalás alá kerül. A csatornázás előkészítésén szorgalmasan dolgoznak. — A bizottsági tagok a jövőben a kellő időben megkapják az ülésekre szóló meghívókat. — A városháza tornyán azért akarják csak az egyik oldalon világitani az óralapot, mert a többi három oldalon nem látszik az óra helye. — A mezőtelegdi olajgyár ügye a legközelebbi időben megoldást nyer. — A villamos szabályrendeletet a tanács ki fogja igazítani. — A vízvezeték kiterjesztése még ez évben elkészül. — Az utcák tisztántartására gondja lesz; akik bepiszkolják, megbírságolja a rendőrség.

**Gerő** Armin főkapitány a rikkancsokra vonatkozólag kijelenti, hogy mindent elkövet a törvény keretén belül a hírlap elárúsítók ellen. — Rátér a július 12-iki eseményekre. Sajnos, hogy egy 20 éves tisztviselőt így meggyanúsítanak. Az elbírálás felsőbb helyen van. Semmi részrehajlás hozzá nem tapad. A vádakat visszautasítja. A 48-as párti egyének nem említik azokat a dolgokat, amik befolyással voltak a zavargásra. Nagy zaj.) Különös, hogy éppen a 48-as pártiak nem akarják védelmét meghallgatni. A 48-as párt részéről követettek el hibák. (Oriási zaj, lárma, közbekiáltások: Micsoda dolog ez?) Kéri, hogy a július 12-iki események és az ő magatartása felett az ítélőhatalom addig tartsák függőben, míg a vizsgálat befejezve lesz. Ahhoz hozzájárul, hogy Wenderinszky századosnak elismerés nyujtassék.

A válaszokat tudomásul vették.

#### Eső után köpenyeg.

A tanács beterjesztette gr **Khuen-Héderváry** levelét, melyben miniszterelnökké történt kinevezését tudatja. Báró **Fejérváry** Géza pedig a honvédelmi miniszterségről történt lemondásáról értesíti a törvényhatóságot. — A miniszteri leiratokat a közgyűlés tudomásul vette.

#### A város apró katonái.

A honvédelmi miniszter értesítette Nagyváradi városát, hogy a honvéd hadapród-iskolákban megüresedett alapítványi helyekre ajánlott ifjak közül Békési Leo és Nemes József töröltettek, mivel életkoruk kevesebb a szabály szerinti minimumnál. Az első helyen jelölt Kovács Dániel és Igaz János mellett II-od sorban tehát a következőket állapította meg a miniszter: Kopócsy Endre, Kemény Zsigmond és Szabó József.

#### A villamos vasut ügye.

A nagyváradi villamos vasut részére szükséges villamos áram szolgáltatása tárgyában a közúti vasut és Nagyváradi városa között kötendő szerződésben a villamos áram kilowattját 12 fillérben állapították meg, de az utolsó órában a város szakértői kimutatták, hogy ilyen ár mellett a város ráfizetne az áramszolgáltatásra. A város tehát újból meghallgatta a szakértőket. **Köszeghy** József városi főmérnök az áram kilowattját 16 és fél fillérben, dr. **Hoór** Mór 13 fillérben és **Schlatter** és **Chattel** szakértők pedig 16 fillérben véleményezik megállapítani, amely összeg mellett a város nem fizetne rá az üzletre. A városi tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy az áram kilowattjának árát 14 fillérben határozza meg. Hívják fel továbbá a közúti vasutat, hogy

a szerződést záros határidő alatt írja alá, mert a további halogatás a tárgyalások komolyságát lerontja. A szerződésbe módosításul bevette a tanács, hogy az üzemkezelésbe a közúti vasutnak semmi beleszólása ne legyen, a szénszállításnál pedig csak úgy köteles a város a legolcsóbb ajánlatot elfogadni, ha az a meglévő gépekhez használható.

**Dr. Várady** Zsigmond azon kérdést veti fel, hogy **Köszeghy** főmérnök miért tért el az általa megállapított 16 filléres egységártól s miért ajánlja most a 14 filléres egységárt? Külföldön alig van 17 fillérenél olcsóbb áram kilowattként.

**Köszeghy** József hosszabb, szakszertű beszédben fejtette ki nézetét s magyarázza a dolgot. Két fillért a kibővítésre vett föl. Ezt azonban nem tudja, mikor következik be, mert a későbbi fogyasztást nem tudják. A vasutat 14 fillér egységár mellett nem szabad elszalasztani. O a felelős, azért is, ha elmarad a vasut. Ismerteti a szakértők nyilatkozatát. **Dr. Károly** Irén felhatalmazta, hogy az ő nevében kijelentheti, miszerint ő a 14 fillér egységárban megnyugszik, de 350,000 kilowatt fogyasztáson felül sem mehetne le az egységár 8 fillérré. — O a főmérnök) csatlakozik ahhoz, hogy 10 filléren alól ne menjenek. O ha üzlettulajdonos volna, 16-5 filléren alól nem adná az áram kilowattját. De a városnál más tényezők is vannak, amelyeket figyelmen kívül nem lehet hagyni. Mindig 300,000 kilowatt évi fogyasztásról volt szó, de tudják, hogy több lesz a vasut fogyasztása. A többletet pedig olcsóbban lehet adni, mert a 300,000-ban már minden kiadás be van számítva. — A másik kérdés az, hogy mikor a telepet ki kell bővíteni, akkor már vasut nélkül is prosperál. A vasutnak elvont hasznai is vannak, s így a 14 fillérről elállani nem lehet. Kijelenti, hogy a szerződés-tervezetet elfogadja, úgy, hogy: 14, 11 és 10 fillér legyen az egységár. A külföldön mindenütt drágább jóval az áram. 18—20 fillér. Szabály azonban nincs. A külföldi áram pedig csak direkt áram, ami még 30% veszteség is nálunk. (Zaj.) A 14 filléres tételnél sem éri hátrány a várost, mert a nappali üzem vasut nélkül drágább. 14 fillér egységár mellett nem fizet rá a város az áramszolgáltatásra.

**Dr. Friedländer** Samu szerint az áram egységára másodrendű kérdés. A 14 és 16 fillér közötti évi különbség 3000 frt. Elfogadja a főmérnök előadását, de egy tévedés van benne. Attól rettegünk, hogy a villamos vasut nem lesz meg. Ha a társulat becsületes, felépti 16 fillér egységár mellett is. Különben attól sem félne, ha nem építene a közúti. Ismerteti a közúti vasut eljárását. 16 fillér oly összeg, amely mellett meglehet csinálni a vasutat. Kifogásolja, hogy az ügyet a tanács nem készíti kellőleg elő. Pedig most a dolognak a végére kell járni. A minisztériumban tartanak euquettet s ott lássuk, komoly-e a közúti vasut szándéka. Illusztrálja a helyzetet. Törököt fogtunk s most nem ereszt el; szabadítson meg tőle a tanács. A 16 fillér egységárt fogadják el s a tanácsot utasítsák, hogy járjon végére a dolognak.

**Dr. Kurländer** Ede czáfolni igyekszik a főmérnök által elmondottakat. Indítványozza, hogy térjenek napirendre a kérdés felett s számoljunk le a közúti vasutal.

**Rimler** Károly komolyságot kér a fontos kérdés tárgyalásához. Szakértőket hallgatott meg s azok után ment. Védi a tanács javaslatát. Nagyváradi semmi hasznat nem szalajthat el. Ha remény volna arra, hogy a közúti vasut megadja a 16 filléres egységárt, ő is amellett volna, azonban az a biztos, hogy ily feltételbe nem megy bele a vasut.

**Dr. Hoványi** Géza elfogadja a tanács javaslatát, mert dűlőre akar jönni s a vasut kiépítését reméli. Vagy épít, vagy nem s ez utóbbi esetben látjuk, hogy nem komoly a közúti szándéka. Sokan azt szeretnék, hogy Nagyváradi házilag építse fel a vasutat, pedig ez nem volna helyes, mert Nagyváradnak még nagyon sok befektetésre van szüksége s ezeket meg kell tenni. Ilyen az iskolák kifejlesztése, csatornázás, járdák készítése. A 14 fillérenél, ha csak 1 fillér kára volna a városnak, nem szavazná meg. A szakértők után megy. Bizik a főmérnökben, aki ajánlotta a 14 filléres árat elfogadását, mert így nem fizet rá a város. Felemlíti, hogy dr. **Károly** Irén is megköthetőnek tartja a szerződést 14 fillérrel. Kimutatja, hogy a villamos vasutra szükség van. Itt az idő, hogy végleg határozzunk a vasut ügyében. Vagy lesz vasut, vagy felszabadul a város keze. Ez az egy indok elég a tanács javaslatának elfogadására. De van más indok is. Ha jövedelme lesz a vasutnak, abban némi részben a város is részesben a város is részesül, továbbá a részvénytársaság fizet közköltséget. Az volt eredetileg a nézete, hogy a közvilágítást is szerződés útján vállalkozóval kellene ellátni. A város mint szervezet nem tud kereskedelmileg eljárni.

**Dr. Stocker** József nem remél semmit a tapasztaltak után a közútól. Indítványozza, hogy a város 16 5 fillérért adja az áramot; vagy ne szerződjön a város.

**Pekánovits** Imre felvetette a kérdést, hogy amióta a főmérnök újabb számítását megtette, a világitási szakbizottság előtt nem volt a kérdés. Ugy az árra, mint a szerződés egyes pontjaira kéri a világitási bizottságot meghallgatni.

**Dr. Várady** Zsigmond rosz néven veszi a polgármestertől, hogy a szakértők egységárait egyszerűen kettővágta. Adják ki az ügyet a világitási szakbizottságnak s addig tudják meg a közútól, hogy hajlandó-e a 14 fillért megadni?

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el, azzal, hogy a 350,000 kilowattot felüli fogyasztásnál 11 és 10 fillér lesz az egységár.

#### A virillisek névjegyzéke.

Az ex-lex miatt az ez évi adók nincsenek megállapítva s a miniszter akként intézkedett, hogy a jövő évi legtöbb adót fizetők névjegyzékét a tavalyi adókimutatások alapján állítsák össze. A polgármester ennek alapján összehívta az igazoló választmányt. **Dr. Sarkadi** Lajos törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be a városi közgyűléshez, amelyben a miniszteri rendeletet törvényellenesnek mondja s indítványozza, hogy annak végrehajtását tagadja meg Nagyváradi város törvényhatósága.

A tanács mint állandó választmány azt javasolja, hogy térjenek napirendre az indítvány felett, mert a miniszteri rendelet a törvény alapján áll s azt a polgármester végrehajtani köteles. A közgyűlés elé nem is ter-

Az iskola idény beálltával különböző alaku kötökosarak, iskolatáskák, melyek legolcsóbb árakban lesznek árusítva. Továbbá nagy választék gyermekkosárakban, utazó kosarakban stb.

Számos megrendelést kérve kiváló tisztelettel

**OPPENHEIM F. VILMOS** kosáráru kereskedése

Nagyváradi, Fő-utca, Barts-ház.

401.

Nagymennyiségben megérkeztek  
szőlő szállító kosarak

5 és 10 kilós ürtartalommal.

tozik az ügy, hanem az igazoló, bíráló választmányok és a közigazgatási bíróság elé, a közgyűlésnek csak bemutatják a névjegyzéket. A tanács indokolása szerint a törvény nem világos. A miniszter rendeletének azonban több előnye van; így most nem a tavaly augusztusi, hanem a helyesbített decemberi adóösszeg jön számításba; a kik tavaly elmulasztották, most jelentkezhetnek adójuk kétszeres számításáért; az elhaltak, eltávozottak helyett másokak lehet behívni.

Dr. **Sarkadi** Lajos kérte, hogy hallgassák meg. Azt vitatta, a törvény és szabályzatból, hogy a dolog nem a polgármester, hanem a törvényhatóság hatáskörébe tartozik. A miniszter rendelete törvénytelen s azt uzusra való hivatkozással nem lehet menteni. Rámutat az adótörvényre, amely szerint csak érvényben lévő adó alapján lehet a virilisek névjegyzékét összeállítani.

Dr. **Radó** Ignác. Mit kell hát tenni?  
Dr. **Sarkadi** Lajos: az a belügyminiszter dolga. De adjk meg a nemzetnek a követeléseket, mindjárt rend lesz. A törvényhatósági bizottsági tagok lelkére apellál.

A többség napirendre tért az indítvány fölött.

**A katonák szabadságolása.**

Legérdekesebb tárgya volt a közgyűlésnek dr. **Halász** Lajos indítványa, hogy a törvényhatóság irjon fel a képviselőházhoz a most kiszolgált katonáknak október 1-je helyett, az év végéig szándékolt bentartása ellen. A vonatkozó törvénynek ugyanis két egymással ellenkező szakasza van. Az egyik világosan kiköti, hogy sorhadban a szolgálati idő három év, egy másik szakasz azonban burkoltan megengedi három hónappal való meghosszabbítását a szolgálati időnek. A városi tanács javaslata szerint a tanács is kívánja, hogy a felhozott hadügyminiszteri rendelkezés nebecsátassék ki s a katonák a 3 évi szolgálat után hazabocsátassanak. Hivatalos tudomása azonban nincs a tanácsnak a rendeletről. Ha azonban a hadügyminiszter a politikai viszonyok miatt szükségét látja a katonák további bentartásának, azt a törvény megengedi. Ezen okból térjen napirendre a közgyűlés **Halász** indítványa felett.

**Halász** Lajos kimutatja, hogy a rendelet törvénytelen. A szolgálati idő 3 év. A december 31 a szolgálati kötelezettségre szól. Ki akarják játszani az alkotmányt. Ausztriában gyűlöletet keltenek ellenünk. Zigráb és Pozsony már felirt a rendelet ellen. A tiltakozás szükségét fejtegeti. Indítványát azonban módosítja. Indítványozza, hogy mondja ki a közgyűlés, miként Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága sajnálattal értesült a 3 éves katonák visszatartásáról s mert a közgazdaságra káros a mostani politikai helyzet, azt melibb szánálja, hogy a hadügyminiszter rendeletére szükség ne legyen.

Az indítványt ilyen szelidített értelemben egyhangulag elfogadták.

**A nemzeti követelmények.**

Dr. **Stocker** József indítványt adott be, amely szerint a törvényhatóság irjon fel a hadseregben a magyar nyelv behozatala és a többi nemzeti követelmények megadása iránt.

A tanács azonban későn, az állandó választmány ülése után kapta meg, tehát semmiféle javaslatot nem adott be hozzá.

Ez okból kitűzték a jövő havi közgyűlésre.

Este fél 8 óra után elnök az ülést befejeztette. A hátralevő ügyeket ma, pénteken tárgyalják.

**UJDONSAGOK.**

**Nagyvárad Püspökfürdő-Félfürdő.**

		Személyvonat								
Nagyvárad áll.		7.33	9.50	—	—	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.		7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54		
V. Velenceze >		7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10		
Rontó >		8.02	10.14	—	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >		8.07	10.19	—	—	2.44	5.14	7.14	9.30	
Félfürdő >		8.24	10.37	—	—	2.58	5.31	7.18	9.54	

**Félfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.**

		Személyvonat								
Félfürdő ind.		8.30	10.42	—	—	3. —	5.34	7.20		
Rontó >		8.37	10.49	—	—	3.05	5.41	7.25	9.53	
Püsp. fürdő ind.		8.48	11.00	—	—	3.11	5.51	7.31	10.00	
V. Velenceze >		9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	—	—	10.13
Nagyvárad-Vásártér ér.		9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30		
N.-várad áll. ér.		—	—	—	—	—	6.18	—	—	10.34

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

\* **Szmrecsányi püspök a pécsi káptalanhoz.** Nagyvárad kinevezett püspöke **Szmrecsányi** Pál v. b. t. t. **Helyey** Sámuel pécsi püspök elhunyt alkalmából a gyászoló káptalanhoz a következő részvétiratot intézte:

**Főtisztelendő székes káptalan!**

Benső fájdalommal értesültem méltóságos és főtisztelendő H-tyey Sámuel pécsi megyés püspök urnak e hó 1-én történt váratlan elhunytáról.

A gyászban, mely az egész magyar katolikus egyházé, őszinte lélekkel osztozva, a főtisztelendő székes káptalannak tisztelttel nyilvánítom legmélyebb részvételmét s kérem az Ur Jézust, hogy a kiváló főpásztor lelkének 5 legyen örök jutalma s az árván maradt egyházmegyét vegye kegyesen oltalmába.

Egyébként állandó nagyrabecstüléssel vagyok

Savnikvár,

**Szmrecsányi Pál,**  
várad e. püspök.

\* **Személyi hír.** Dr. **Gerő** Sándor törvényszéki orvos s a felső kereskedelmi iskola egészségtan-tanára hosszabb külföldi tanulmány utjából tegnap hazaérkezett. Gerő ez idő alatt Berlin, Drezda s Lipszében fordult meg.

\* **A máriapócsi búcsu.** Vasárnap lesz a róm. katolikusok túcsuja M.-Pócsán a Bold. S. úz nevében alkalmából. Évről-évre 8-10 ezer ember jön össze ez ünnepre az ország minden részéből. Bihar-, Szatmár-, Uzocs-, Szabolcsmegyéből Debreczbe is özönlenek a búcsúok s innen indulnak a nehéz, fáradságos útra. Mint minden évben, úgy az idén is híveivel együtt megy dr. **Wolafka** Nándor v. püspök. Az indulás ideje pénteken reggel 5 órakor lesz a debreczeni róm. kath. templomból s csak négy nap múlva, hétlőn este érkeznek vissza. Nagyváradról tegnap több hívő utazott el Debreczbe csatlakozni a búcsú-sokhoz.

\* **A vilamos szerlők figyelme.** **Belányi** Imre, Nagyvárad város villamosmű igazgatója a villamos szerelőkhez telepeiknek a városi villamosmű vezetékhálózatára kapcsolása tárgyában a következő felhívást bocsátotta ki:

Mi dazon villamos szerelők, kik elkezdtek vagy már felszerelt villamos világítási vagy erőátviteli telepeiket a Nagyvárad város villamosműve vezetékhálózatára kapcsoltatni óhajtják, felhívom, hogy ezen telepeikről szakszertűen elkészíteni kívánt rajzaikat és szerelő anyagmintáikat hozzám két példányban legkésőbb f. hó 20-áig nyújtsák be és máról fogva maukat szorosan a szabályrendeletre vonatkozó intézkedéseimhez tartassák. Nagyvárad, 1903 szeptember hó 6-én. **Belányi** Imre, igazgató.

\* **Erzsébet királyné emléke.** Tegnap néhai Erzsébet királyné elhunytának ötödik évfordulóját kegyelettel ülte meg a monarchia minden népe. Nagyváradon a plébániatemplomban tartották meg a megboldogult királyné lelkiüdvéért a requiemet, melyen résztvettek a hatóságok és tanintézetek. **Budapest**en a koronázó Mátyás-templomban volt a hivatalos gyászistentisztelet, melyen **Vasváry** Kolos bibornok-hercegprimás pontifikált. A székesfőváros törvényhatósága **Márkus** József főpolgármester vezetésével testületileg jelent meg a requiemen. — **Bécsben** ő Felsője a kapuczinusok templomában meglátogatta elvesztett hitvese nyughelyét s hosszasan imádkozott mellette, majd elhelyezte koszorúit Erzsébet királyné s Rudolf trónörökös sírjára.

\* **Skrbenszky bibornok nagybeteg.** Prágából táviratozzák, hogy **Skrbenszky** bibornok, bírtokán, ahol a nyár egyrésztét töltötte, súlyosan megbetegedett. Az orvosok aggasztónak tartják a bibornok állapotát.

\* **Kedvezményes utazás a budapesti gépkiallításra.** A budapesti technológiai iparmúzeumban rendezett gépkiallítás tömegesebb látogatása végett az iparosok, iparosságok, tanoncok számára, ideértve a női alkalmazottakat is — kedvezményes utazást biztosít, ha legalább 10 jelentkező akad egyszerre. Erre vonatkozólag közelebbi felvilágosításul a nagyvárad kereskedelmi és iparkamarától a következő értesítést vettük:

A budapesti m. kir. technológiai iparmúzeumban rendezett állandó gépkiallítás hasznosítása tárgyában hozzánk érkezett 3000 sz. kereskedelemügyi m. kir. miniszteri leirat alapján van szerencsénk a t. czímet értesíteni, hogy az említett gépkiallítás ipari szakcsoportonkiut való látogatásának megkönnyítése végett a nevezett miniszter ur megengedte, hogy a kiállítás megtekintésére legalább 10 főből álló szakcsoportokban Budapestre és vissza utazó iparosok, iparosságok és tanoncok, beleértve az önállóan valamely iparral foglalkozó, vagy iparosságok gyáránt alkalmazott nőket, — de az iparosok nejjeinek és más női hozzátartozóinak kizárásával — a magy. kir. államszolgálaton és a kez-l sük alatt álló helyi érd-kü vasutakon, a lakóhelyükhöz közelebb fekvő vasúti állomásról Budapestre és vissza, a szomszédos forgalmi viszonylatok kivételével, személy- és vegy-svonatokon a **II-ik osztályban III. osztályú egész jeggyel, a III. osztályban pedig II. oszt. féljeggyel utazhassanak.** Ugyanezért felhívjuk az érd-keletkei figyelmeztetést a szóban levő kiállításra, egyben kérjük, sziveskedjenek a tanulmányi kirándulásra jelentkező csoportokat, továbbá a Budapestre indulás pontos idejét kamaránknál esettől-ese re bejelenteni, hogy a vasúti menetjegyek kiváltásához szükséges igazolványok kiállítása és azok megküldése iránt mind-akor a legpontosabban intézkedhessünk. Nagyvárad, 1903 szeptember hó 9. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: **Huzella** G. úl, kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr. **Sarkadi** Lajos, titkár.

\* **A múlt éjjeli utcái harc.** Lapunk tegnapi számában megemlékezünk arról a botrányos utcái harczról, melyet a nagyvárad szociáldemokra a párt rendezett tegnapelőtt éjjel, ezzel akarva demonstrálni a kiszolgált katonák bentartása ellen s elősegíteni a **Halász** Lajosnak e tárgyban a városi közgyűlésen tárgyalt javaslatának elfogadását. Az az utcái csöcselék, mely újabban magatartásával mindinkább veszélyezteteti Nagyvárad város közbiztonságát, azt hitte, hogy ezzel használ az ügynek. A város utcái harczról újabb részleteink a következők: A harc folyamán négy rendőr: **Szántó** György, **Ladányi** Sándor, **Vas** Károly és **Kis** Miklós sebesültek meg. A lázongók közül egy **Vajda** nevű fodrászszegéd sérült meg a karján. A tegnap tartott hivata-

los vizsgálat alkalmával megállapított, hogy a csőcselék 71 utczi lámpát, magán az új városházán 73 ablaktáblát, az ev. ref. templom 6 táblát, a Teleki-utczi izr. imaházban 12 ablak táblát, a róm. kath. iskola épületén 4 ablak táblát, magánosok házaiban pedig 21 ablaktáblát, összesen 121 ablaktáblát zozott be. Ezenkívül egy ablakot a Sz. László-templom és sokat a Teleki-utczi zárdán. **Ehrenfeld** Adolf helyi illetőségű faczér asztalos segédet, ki saját állítása szerint a nagyváradi szociáldemokrata párt titkárja, és **Nagy** Lajos cipész segédet, kik tegnap este **Vas** Károly rendőrt tetleg bántalmazták, az őt követő megdobó s általa elfogott sérelmezőjét keze közül kiszabadították, s a kik a csőcselék a rendőrök agyonverésére bujtogatták és lázították, a beigazolt felbujtás, hatóság elleni erőszak és fogolyszökötés büntetése miatt a rendőrség tegnap **letartóztatta és a kir. ügyészségnek átadta.** A két hirhadt alakot még tegnap délután szállították át a kir. ügyészséghez kocsin, melyen a két szociáldemokrata vezéren kívül egy civilbe öltözött rendőr s **Pataky** fogalmazó foglalt helyet.

\* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk szécsényi **Széles** Géza zalaizai m. kir. főbányabiztos, okleveles bányamérnök haláláról. Az elhunyt fia volt a rézbányai bányanagynak. A megboldogultban sz. **Széles** Elek békési káplán testvérbátyját gyászolja. **Széles** Géza középiskoláit s a jogakadémia évfolyamait itt Nagyváradon végezte, a múlt évben részt is vett iskolatársainak huszonöt éves találkozóján. Temetése kedden ment végbe nagy részvét mellett.

\* **A villamos telep építését vezető bizottság** szeptember 12-én, szombaton délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében **Bordé** Ferencz főjegyző bizottsági elnök elnöksége alatt fontos gyűlést tart, melynek tárgyai a következők: 1. 133 lámpatábla költségvetése. 2. Ajánlat árammérőkre felszereléssel. 3. Különféle egységárak elfogadása. 4. Szén és olaj, káza és gépházai szerződések beszerzése. 5. Kábelek és vezetők rongálásának megállítás. 6. Kut építése. 7. Víztóra felállítás. 8. Hidmérleg. 9. Kapcsolások elkészítése. 10. A telefon bevezetése a centrálba. 11. Különböző előterjesztések.

\* **Szomorú vers az életről.** Jelentés érkezett a vármegyéhez egy kioltott emberéletről. A fakó hivatalos jelentés arról beszél, hogy **Rácz** Jermás szerepi lakos szíven lötte magát. Ugy rászakadt a keszűség, a gyilkos nagy bánatot, hogy összerokkadt alatta s fegyvert fordított elkeseredt szívének. Két l-velben is elpanaszolja **Rácz** Jermás az ő nagy fájdalmát. Megboldogult hitese társa után való sóvárgását. De van a jelentéshez egy fakó irás is csatolva. Iromba betűkkel írott szomorú versezet az életről. Ez a primitív valómása a **Rácz** Jermás szűkös kis lelkének, legjobban megvilágítja azt a nagy rajongást, a mivel elhalt hitveséhez ragaszkodott s a mi felesége után s rba vult.

\* **Magyar házassági széd-lő: külföldön.** Németország lapjában időkint megjelennek azok a jól ismert apróhirdetések, amelyekben milliók hozománygyal bíró árvák és fiatal özvegyek keresnek megfelelő férjket. A csábító hirdetésekre jön is válasz s mind gyök válasz balkelet szerez egy vállalatokat, amelyek mint a berlini lapok írják, Magyarországon van a székhelye. A központja Budapesten van, ahol valami **Kemény** és egy **Fellner** **Armin** nevű vállalkozó intézk az ügyeket; van azonkívül az intézetnek még **Jaszberényben** is fiókja, hol egy **Schröber** nevű ember dolgozik. Ha valaki ennek a társaságnak a háójába kerül, abból mindenféle czimment szednek ki, amelyekből, hogy azt a milliók arvat valaha látta. A berlini I. számú államügyészség most megtette a lépéseket ezen házasságközvetítők ellen.

\* **Vesztett kutyák a megyében.** A nyárutói hőségben ismét ijesztő módon szaporodnak az állat járványok s egyszerre két biharmegyei községből is vesztett kutyák garázdálkodásának hírért kapjuk. **Lok** községben **Bika** Mitru kutyája vesztettség tünetei közt megdőlt. A hullá felboncolása beigazolta a veszedelmes kór jelenlétét. A kutya **Miklé** **Katicza** 9 éves leányt és három kutyát megmárt. **Miklé** **Katiczát** felszállították Budapestre a **Pacteur** intézetbe s egyszersmind 40 napi ebzárlatot rendeltek el. **Nagy** János zsákai gazdát pedig az orosi pusztán egy kóbor vesztett eb marta meg. **Nagy** János is felszállították a Pasteur intézetbe, s mivel a vesztett eb elmenekült, elrendelték a pusztai kutyák kiirtását.

\* **Az újvárosi népkönyvtár megnyitása.** Ma délután 4 órakor nyitják meg ismét az újvárosi iskolában elhelyezett újvárosi népkönyvtárat, a melyet ingyen használhat minden újvárosi polgár, a ki 16. életévét betöltötte. A könyvek 4 hétig tarthatók kint. Könyvosztás minden kedden és pénteken, d. u. 4-6 óráig. A könyvtáros **Bodnár** János községi iskolai tanító.

\* **A közgyűlési t remből.** A városháza szürke, ódon nagytermében a tegnap délután féktelenül csapkodó viharban sok derűtséget keltő jelenet játszódott le.

Kivált a rikkanecokról mondott interpelláció közben röpködtek az elmés közbeszólások.

V. Zs. a zengő szavú, epés V. Zs. megható éneket mondott; hogy vajudó lázbetegnek álmát mint zavarják az üvöltő rikkanecok.

Egy tompa hang bug közbe:

— Hja a kenyér . . . a kenyér.

Egyszerre V. Zs változtat a hangon és lágy melegséggel fordul a közbeszólóhoz:

— Neked is kell kenyér, mégis ritkán lármázol.

A hallgatag városatyja szótlanul vette tudomásul a megjegyzést, de közbe sziporkázik **Kazay** **Kálmán**:

— Nem olyan nagy a veszedelem, doktor ur! A beteg elolvassa a Friss Újságot — és elalszik!

\* **Leugrott a vonatról.** Kun Miklós nézfalvi lakos Szeged n jart, ahol valami ügyesbajos dolga akadt. Tegnap délután indul vissza Szegedről, mely alkalommal észbe jutott, hogy Zombolyán is volna még valami elintézni valója. Elhatározta tehát, hogy kiszáll Zombolyán. A szegedi karcos a onban annyira a fejébe szállt, hogy utözben eladott és csak akkor észre vett, amikor a vonat már elhagyta Zombolyát és Gyertyános felé robotott. A mint észre vette, hogy túl van Zombolyán, mámoros fővel nem sozat gondolkodott, ha nem felszakitotta a kocsi ajtaját és leugrott a robozó vonatról. A vele egy kocsiiban utazó emberek mindent elkövettek, hogy Kont etől a merész elhatározása őt visza arítsák, de hiába való volt minden kísérlet, sőt éppen ez a jóakaratu aggodalom okozta vesztét, mert amint az ajtót felrántotta, hogy leugorjon, az egyik utitársa, hogy megakadályozza az ugrásban, utánakapott, megfogta a kabátja szélét, minek következtében Kun egyszersint vesztve, fejével bukott a vonatról és éppen a kocsierekkek közé esett, melyek teljesen összezuzták a szerencsétlőt nül járt embert. A vonatot röztön megállították és kivették a vonat alól az összezuzott holttestet, melyet aztán tovább vitték Gyertyánosra. A szerencsétlőt járt ember nagyszámu családost hagyott maga után.

\* **Találtak 6 keszkenőt, egy fém követ s egy alírt 100 koronáról szóló váltót, s végül egy fekete bőr bugyelárist néhány fillérr-l.** Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrség 4-ik számú szobájában.

\* **Egy érdekes nap** folyt le tegnap **Czillér** **Imre** nagy áruházában, az **Olaszi** **Fő-utczán**; a vevő közönség ömögren k rste fel ezt a csoda üzletet, arol, ha valaki 10 koronáért vásárol, ugy 9 koronát visszakap, ha a szerencse kedv z és a megjel lt napra esik bevásárlása. Ezen páratlan kedvezmény, melyt még eddig senki sem nyújthatott, tegnap, csütörtökön,

**Czillér Imre** **Olaszi Fő-utczán** levő áruházában már életbe lépett, mire felhívjuk a n. é. vevő közönség figyelmét.

\* **Olvasóink** figyelmébe ajánljuk **Reisz** és **Porjesz** butorkereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetését. 296.

\* **Ajánljuk** t. olvasóink figyelmébe **Walterstein Fülöp Fiai** lapunk mai számában megjelent hirdetését.

\* **Felhívjuk** t. olvasóink figyelmét **Szabó** és **Hajnal** jóhírű fűszerkereskedő czég lapunk mai számában levő hirdetésére. 117

\* **Felhívjuk** t. olvasóink figyelmét **Oppenheim F. Vilmos** kosáráru kereskedésének lapunk mai számában közölt hirdetésére.

## NYILTÉR.

### TANKÖNYVEK,

melyek a

Főgymnasium . . . . .  
 Áll. főreál . . . . .  
 Felső kereskedelmi . . . . .  
 Orsolya zárda . . . . .  
 Községi polgári . . . . .

valamint

az összes elemi iskolákban

használatnak,

új és ódon állapotban, eredeti bolti illetve fél áron kaphatók

### Csathó Gábor és Társa

könyv- és papirkereskedésében

(Nagyvárad város összes községi iskoláinak szerződéses szállítói)

Nagyváradon, Fő-utca 3 ik szám.

(rég. Bazár-épület) 888

Iskolatáskák, könyvszíjak, rajzeszközök, rajztáblák, rajzvonalzó, zsebtárlatok s egyszóval minden kidondolható iskolai, rajz- és festőszerek elismert legjobb bevásárlási forrása.

Az összes nagyváradi tanítézetek tankönyvjegyzékai díjmentesen kaphatók.

## Szülők figyelmébe!

Az őszi évadra újonnan érkezett

fiu fehérművek,

kalapok, nyakkendők,

czipők, harisnyák,

zsebkendők,

a legjobb minőségben, igen mérsékelt határozott árak mellett kaphatók

**LEIPNIK MIHÁLY,**

uridivat és díszműáruházában

**Bémer-tér Bazár-bérház.**

Telefon 362.

883

## Igazságszolgáltatás.

**Rágalmazási pör egy városatyá ellen.** **Schubert** **Sándor** fővárosi bizottsági tagnak ugye csak meggyűlt a baja ama lauvallomás miatt, amelyet a **S. borszky**-féle sa-

tópörben a bécsi esküdtbírók előtt tett. Schubert vallomásaiban első sorban Sáborszky Edét, a budapesti marhavásár-pénztár igazgatóját támadta meg, majd meggyanúsította a fővárosi tisztviselőket, főképen pedig Matuska Alajos alpolgármestert és Almády Géza tanácsost azzal, hogy a vásárpénztár dolgában a főváros hátrányára erkölcsstelen alapon kedveznek Sáborszkynek. A szerdai közgyűlésen Matuska már be is jelentette, hogy Schubert ellen rágalmaszást miatt pört indítanak, ezt azonban már megelőzte Sáborszky följelentése, aki nem csupán Schubertet, hanem a bécsi esküdtbírók előtt szereplő összes tanukat (Almády kivételével) pörbe fogta a budapesti büntető bíróságnál, ugy rágalmaszást, valamint becstelenséértés címén. Az érdekes pört még ebben a hónapban letárgyalja a büntető bíróság.

## TAVIRATOK

### A király utja.

**Budapest, szept. 10.** (Saját tud. táv.) A király Lembergbe utazott a galicziai hadgyakorlatokra és csak a jövő csütörtökön, 17-én érkezik vissza Bécsbe Vilmos császár fogadására.

### A vajudó válság.

**Budapest, szept. 10.** (Saját tud. táv.) Ismét szélcsend állott be a végtelennek ígérkező válságban. Politikai körökben most csendben alkudoznak, tervezgetnek pártkülönbség nélkül, hogy mi módon találhatnának elfogadható megoldást.

A volt nemzeti pártban nagy az elkeseredés Apponyi mellözése miatt. Általános az a nézet, hogy mesterséges akadályokat gördítenek Apponyi Albert gróf elé, pedig pártkülönbség nélkül a közvélemény az, hogy Apponyi nélkül képzhetetlen olyan kabinet, amely békeséget tudna teremteni a nemzet és a korona között.

Mind nagyobb tért hódít az a verzió, hogy minden alkudozás után is Apponyi, esetleg Wekerle politikáját lesz kénytelen akceptálni a korona. Még az esetben is, ha Andrássy Gyula kapna megbízatást, Apponyi szereplése nélkül lehetetlen.

Egyébként közóhajtás a pártközi konferencia összehívása s erre vonatkozólag nem csak puhatóldozások történtek, de már érintkezésbe léptek a különböző pártbeli vezető politikusok, hogy viszonylagos egyezmény keretében körvonalazzák azokat a követeléseket, a melyek megvalósítását keresztülvihetőnek tartják. Maga a függetlenségi párt is hajlandó a pártközi tárgyalásokba belemenni, ha Apponyi az így megállapított követelések keresztülvitelét biztosítja s az ügyek élére állva mielőbb békés megoldást teremt.

A magyar hadsereg nemzeti fejlődését akarják minden előtt biztosítani és a hadsereg magyar nemzeti jellegét érvényre juttatni. Ezért mindazon követelések megvalósításához ragaszkodnak, melyek nemzeti voltunknak kifejezést adnak. A magyar tisztek hazahozatalát és nemzeti nevelését. A katonai jelvényeken a magyar állameszme érvényre juttatását, a katonai igazságszolgáltatás magyar szellemű reformját feltétlenül követelik. *A magyar vezényszó elvi jogosultságát*

*pedig törvénybe iktatva, annak megvalósítását egyelőre elejtenék.* Ily értelemben azt hiszik, rövid idő alatt sikerül a válság megoldása.

### Khuen-Héderváry utja.

**Budapest, szept. 10.** Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap délután 2 órakor Hédervárra utazott, honnét holnap, 12-én érkezik vissza a fővárosba. (M. T. I.)

### A békekonferencia 200 tagja Budapesten.

**Budapest, szept. 10.** (Saj. tud. táv.) Apponyi Albert gróf ma délután fogadta a parlament épületében az interparlamentáris konferencia 200 tagját, akik a délutáni vonattal érkeztek Budapestre. A külföldi politikusok Apponyi Albert, Wlassics Gyula és Berzeviczy kalauzolásával megtekintették a parlament épületét s elragadtatással beszéltek művészi szépségeiről. A palota megtekintése után fél 6 és 7 óra között a buffetban teastély volt a vendégek tiszteletére.

### Az első konfiskálás Belgrádban.

**Belgrád, szeptember 10.** A Narodni Listi elkobozása az első konfiskálás az új érában. Az új sajtótörvény szerint a lapok elkobozhatók ugyan, de a konfiskálást a törvényeseknek két nap alatt jóvá kell hagynia. Ez most nem történt meg.

**Belgrád, szeptember 10.** A tegnap elkobozott felhívásban a tisztek felpanaszolják, hogy a viszonyok tarthatatlanok, mert az előléptetésnél az lett a döntő szempont, hogy kik tartoznak az ösztöndíjak közé. A hadseregben már nem felülről, hanem alulról kormányozzák. A tisztikar egyenruháját vértoltok mocskolják be s a király minden ukázát előbb arra nem hivatottak megbirálják. A tisztikar végül kijelenti, hogy csak négy felhívást koboztak el, holott százával forognak közkézen az országban a csatlakozásra buzdító felhívások. (M. T. I.)

### Oriási tüzvész.

**Sopron, szeptember 10.** Endréd sopronmegyei községben szerdán délelőtt, valószínűleg gyújtogatás folytán, tűz támadt, a melyet még csütörtökön reggel sem tudtak teljesen elfojtani. A nagy szélben oly gyorsan terjedt a vész, hogy oltásról szó sem lehetett. Elpusztult 75 lakóház, vagyis a község háromnegyed része, tömérdek háziállat, takarmány és eleség. Emberélet nem esett áldozatul, azonban igen sok sebesülés történt. (M. T. I.)

### Dr. Deym utódja.

**London, szeptember 10.** A Pall Mall Gazette, az udvari körök lapja, jelenti, hogy diplomáciai körökben gróf Deym elhunyt nagykövet utódjául gróf Mensdorff Pouilly tanácsost kívánják, aki a nagykövet betegsége alatt amugy is ellátta a teendőket. Az említett újság gróf Mensdorff Pouilly mellett hangsúlyozza azt a körülményt, hogy nemcsak meghitt viszonyban van a királlyal, de rokona is Edward királynak. (M. T. I.)

### A czár és Nikita találkozása.

**Róma, szept. 10.** A »Tribuna« megczáfolja azt a közlelényt, amely azt újságolja, hogy Nikita fejedelem Rómában találkozni fog a czárral. (M. T. I.)

### Frigyes főherceg birtokán.

**Pécs, szept. 10.** Frigyes főherceg nejevel, Izabella főhercegnővel, leányával, Henriette főhercegnővel és Saint Quentin ezredes főudvarmester kíséretében holnap reggel érkeznek a béklyei birtokra, hol a kőrisedői vadászlakban szállanak meg.

### Katholikusok és keresztény szociálisták.

**Innsbruck, szept. 10.** Salzburg, Brixen és Trient püspökei közös pásztorlevelet bocsátottak ki, amelyben felszólítják a katolikusokat és a keresztény szociálistákat, hogy fogjanak össze s egyértelműleg járjanak a programjuk érdekében. (M. T. I.)

### Az elzárt szerb tisztek.

**Belgrád, szept. 10.** A Nisbe internált tiszteket ma lakásaikról várfogságba kitérték.

**Belgrád, szept. 10.** Dr. Velicskovics Mihályt, Sándor király volt udvari orvosát letartóztatták. Velicskovics a királyi pár meggyilkolásakor Karlsbadban volt. (M. T. I.)

### A czár Rómában.

**Róma, szeptember 10.** A Tribuna közli, hogy Miklós czár e hó 24-én Rómába érkezik s három napig marad ott. A czár tiszteletére katonai csapatszemle lesz s a Kapitóliumon diszünnepet rendeznek. (M. T. I.)

### Szociáldemokraták viszálya.

**Lipese, szeptember 10.** A szociáldemokrata »Volkszeitung« dr. Mehring Ferencz tollából heves támadást közöl Harden és a »Zukunft« ellen, aki lelkesedett látszólag Bismarckért, de mindig szociáldemokratának hirdette magát, s a szociálista vezéreket, Bebel, Liebknechtet így megnyerte a »Zukunft« munkatársainak, megtevesztvén őket. Mehring cikke fölötté kompromittáló Hardentre nézve. (M. T. I.)

### Oroszország és Kína.

**London, szept. 10.** A Times jelenti Pekingből tegnapi kelettel: Az orosz követ jegyzékében Oroszország a jelentett részleteken kívül még két föltételt szab. Először meg kell engedni Oroszországnak, hogy a Sungari folyó mentén kereskedelmi helyeket létesítsen és azokat orosz csapatokkal őriztethesse. Másodszor legyen joga Oroszországnak a főváros és Holunkiang kerület között és Blagovesztyeyszk között levő főtuton orosz postaállomásokat fenntartani. Kína mindkét feltétel ellen erőlesen szabódik. Oroszország Kirin kerület kiűritésére négy hónapos határidőt akar adni és Holunkiang kerület kiűritésére egy évet Mukden kerület kiűritése után. Kína ez ellen is tiltakozik. (M. T. I.)

### A poroszországi hadgyakorlatról.

**Königsberg, szept. 10.** A lapok által elterjesztett jelentések, a melyek az első hadtest hadgyakorlatain előfordult szerencsétlenségekre vonatkoznak, nagyban tulzottak. Csak egy haláleset fordult elő, a mi göröcsök következménye volt. Ezenkívül két ember nap-szurás folytán betegedett meg. (M. T. I.)

## KÖZGAZDASÁG.

### Értéktőzsde

	Budapest, szept. 10.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamuranyi	488.—
Magyar jelzálog	635.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

**Határidők.**

	Budapest, szept. 10.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

**Hivatalos árfolyamok**

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. szept. 10-én.

Magyar aranyáradék 4	119.—
Magyar koronajáradék	99.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.20
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	200.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	155.—
Osztrák járadék papírban	99.80
Osztrák járadék papírban	100.10
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.—
Osztrák államsorsjegyek	153.—
Osztrák magyar bank részvény	15.77
Magyar hitelbankrészvény	711.50
Osztrák hitelintézet részvény	651.75
Páti vista	95.02
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.35
Londoni vista	239.20
20 márkás arany	23.48

A szerkesztését feloldta:

**Dr. VUCSKICS GYULA.**

A várad-velencei volt Weinberger-éle gyárhelyiségben

**2 magtár**

azonnal bérbevehető.  
Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 307.

834—1903 Vh. számhoz.

**Árverési hirdetmény.**

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1903. évi VI. 1479—2. számú végzésével Dr. Nagy Sándor ügyvéd által képviselt Bächer Rudolf felperes részére Domokos Károly és neje alperes ellen 180 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1617 kor. becsült ingóságokra a nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Kolozsvári-utca 61. számú házban leendő megtartására határidőül 1903. évi szeptember hó 18-ik napjának délelőtti 11 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1903. évi szept. hó 2. napján.

408.

**Batiq Ferencz,**

kir. bír. végrehajtó.

**Hirdetés.**

**A Nagyváradi Hitelbank**

takarék- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon egész napon át, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utca* (Sándor Samu-ház.)

359

**Az igazgatóság.**

**Egy koronaért** portómentesen küld az orvosszövetség sorsjátékához egy sorsjegyet az

**Országos Sajtóiroda,**

Budapest Kemény Zsigmond-u. 11.

**Huzás már október 10-én.**

nyeremény. 1 főnyeremény 40.000 K. Legnagyobb nyeremény legkedvezőbb esetben 50.000 korona.

1 korona Szerencse fel! 1 korona  
1 sorsjegy. 1 sorsjegy.

Mintegy 50.000 különféle zöld ojtás eladó őszi szállításra, rendelések már most elfogadhatnak.

**Szabó és Hajnal**

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

**NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,**

**Nagybani szállóeladás.**  
**Csemege szálló kilója 20 kr.**

Nagyobb vételnél árengedmény.  
**Görög- és czukordinnyekben nagy választék.**

Nagy raktár sajtnevek, prágai sódar, szalámból Naponta friss TEA-VAJ 1 kilo 1 frt 20 kr.

**Világhírű Előpataki gyógy- és borviz.**

**Egy liter 10 kr.**

Kérjük t. vevőinket napi vagy heti szükségletüket feladni, a mit kihordó kocsinkkal díjlanul hazaküldünk.

Vidéki rendeléseknél csomagolást nem számítunk s díjlanul küldjük az itteni állomáshoz.

Számos megrendelést kérve, maradunk

kiváló tisztelettel  
**szabó és hajnal.**

**Ujdonság!** Magyar Foot-Ball bombái a legkitűnőbb csokoládés gourmand-csemege 1 darab 15 kr.

Hazai ipar!

**Butor**

modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

**REISZ és PORJESZ**

butorgyárosoknál, 29  
Nagyváradi, Zöldfa utca elején.

A helybeli és összes iskolákban használatban levő

**Tankönyvek**

segédkönyvek, továbbá mindenféle *író- és rajzszerkek* a legjobb minőségben és legjutányosabb árban kaphatók

**SEBŐ IMRE**

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedésében  
Nagyváradon.

Fő-üzlet:

Fő utca, Oláry ház.

Telefon: 276. szám.

Fiók-üzlet:

Nagypiacz-tér Andrány-palota.

Telefon: 152. szám.

A visszafizetési nap hirlapilag tudomásul adjatik.

# LONDON SZENZÁCZIÓJA!

## A vételár visszafizetése.

Minden egyes vevő, ki áruházamban bevásárlásait eszközli, azon kellemes helyzetbe juthat, hogy minden hét egyik meghatározott napján általam, láttamozott fizetési bárcza ellenében a bevásárlásért fizetett összeget 10% levonása mellett visszakapja és pedig, ha egy vevő

10 koronáért vásárol, ugy	— — — 9 —		50	>	>	>	— — — 45 —		
20	>	>	18 —		100	<	<	<	— — — 90 —

koronát áruházam kifizetési pénztáránál készpénzben vissza fizetem. Ez a londoni methodus nagy közkedveltségre tett szert külföldön a vevőközönség körében s amidőn én ezen módszert ma, 1903. szept. 10-én, azaz csütörtökön fő-utczai áruházamban életbeléptetem, kérem Biharmegye és Nagyvárad közönségét, hogy figyelemmel kísérje ezt az érdekes újítást és személyesen győződjék meg arról, hogy e methodus reális számításon és nem porhintésen alapul.

A midőn a n. é. vevőközönség tömeges látogatását kérem, biztostom a legszolidabb kiszolgálásról. Figyelemre méltó újdonságaim már megérkeztek, u. m.:

Női *ruhakelmék*, selymek, kész női blousok és aljak, alsó-szoknyák, gyermek ruhák, kabátok, férfi, női és gyermek *kalapok*, harisnyák, *vásznak*, fehérneműek, asztalneműek, szőnyegek, függönyök, utazó takarók, *kézimunkák*, szőrmeárúk és *rövidárúk* a legnyolcabb választékban kaphatók.

Kiváló tisztelettel:

**CZILLÉR IMRE,**  
Nagyáruháza,  
**Olaszi Fő-utca.**

407.

Ezen nagyarányú kedvezmény dacára az árak nem változnak.

Vászon, fehér és asztal neműek, damast áruk elismert legelőnyösebb árban. Tartósságáért kezességet vállalunk. Teljes menyasszonyi kelenyék, remek kivitelben 100 frttól 5000 frtlig.

Valódi angol és francia különlegességek, czybelin, schottisch és doubl kelmékben gyönyörű választék — ugyszintén olcsóbb kelmékben is — 120 centiméter széles, már 25 kr-tól kezdve.

Óriási választék fekete és színes ruha és blous selymekben, sima selymek, minden létező minőség és színben a legolcsóbb árakban.

Remek kivitelű diszek, selyem applicatio — chantüle és valencien csipkék, fekete fehér és ecrü színekben, — kivételes olcsó árakban.

Férfi és gyermek fehérneműk, ingek, kézelők, gallérok, harisnyák, zsebkendők, jäger és trico alsó ruhák nagy választék és nagyon olcsó árakban.

**Egy férfi gallér 10 kr.,  
1 pár kézelő 20 kr.**

Berliner és posztó nagy és fél nagy kendők, fejkendők, selyem, chachemir és delainból, selyem, zsenillier, gyapju schawlok.

**Egy gyapju schawl 45 kr.**

**paplan és matrác**

készítettés saját felügyeletünk mellett, gyönyörű kivitelekben, továbbá pluss, pique és trico paplanok

**Fiók-üzlet:**  
**Debreczen**  
Piacz-utca.

**Fő-üzlet:**  
**Nagyvárad**  
Bémer-tér.

**Fiók-üzlet:**  
**Kisvárd**  
László-tér.

### ÉRTESÍTÉS

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a közelgő **őszi és téli idényre** raktárunkat nagy mennyiségben a **legújabb és legdivatosabb** árukkal és nagy alkalmi vételekkel felhalmoztuk és kérjük az igen tisztelt vásárló közönséget a saját érdekében is, hogy szolid és legolcsóbb áruinkról s pontos kiszolgálásról általánosan elismert üzletünket felkeresni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

## WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI.

**Szolid szabott árak tulfizetés teljesen kizárva.**

**Különösen figyelemre méltó!**

**Az ujonnan berendezett női és gyermek confection raktár dús választékban, eredeti modellek.**

Salon szőnyegek, futó, velvet tapes ry és spárga szőnyegek függönyök, lambrekinok, fali és ágyelő szőnyegek, ágy garnitúrák, **csipke és tüll függönyök**, fehér — crem és ecrü színekben állandóan óriási választékban és legolcsóbb árakban.

**Egy ablak szövet függöny már 95 kr-ért.**

Mindennemű bélék árak és hozzá való szabott árakban.

**Egy ruhához teljes hozzávaló 1 frt 35 kr.**

Teljes csecsemő kelegyék gyönyörű kivitelben igen olcsó árakban.

**Kacsi és plüss takarók,**

**gácsi és brassói pokróczok,** méter és darab számra.

**Eredeti gyári ár.**